

Dosarul nr. 3ra-813/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: V. Ciumac)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

DECIZIE

16 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Victor Burduh
Nicolae Craiu
Iurie Bejenaru

examinând recursul depus de Irina Șeghera,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Irina Șeghera împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, persoană terță Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ, constatarea încălcărilor, restabilirea dreptului încălcat și repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul depus de Irina Șeghera, a fost casată parțial hotărârea din 18 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și în partea casată a fost emisă o nouă decizie,

c o n s t a ț ă:

La 24 iunie 2019 Irina Șeghera a depus cerere de chemare în judecată împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, persoană terță Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ, constatarea încălcărilor, restabilirea dreptului încălcat și repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că a efectuat stagiul profesional în avocatură în perioada 29 septembrie 2017 - 29 martie 2019. Potrivit pct.5 din hotărârea Comisiei de licențiere în profesia de avocat din 24 mai 2019, a fost admisă la examenul de calificare în profesia de avocat, în temeiul art. 20 și art. 21 alin.(2) din Legea cu privire la avocatură nr.1260 din 19 iulie 2002 și potrivit ordinii înscrierii în Registrul de înregistrare a candidaților a fost inclusă în listă sub nr.2.

Ulterior, potrivit hotărârii din 31 mai 2019 a Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, nu a susținut proba scrisă.

Deoarece a considerat ilegală hotărârea din 31 mai 2019 a Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, la 3 iunie 2019 a depus contestația cu nr. 1015/19.

Prin această cerere a solicitat: admiterea contestației, reevaluarea lucrării scrise a candidatului Irina Șeghera cu convocarea sa; anularea hotărârii Comisiei de

licențiere a profesiei de avocat adoptate la 31 mai 2019 cu privire la aprobarea rezultatelor primei etape a examenului de calificare în profesia de avocat (proba scrisă) organizat la 28 mai 2019 în partea ce ține de respingerea candidatului Irina Șeghera cu promovarea pentru a doua etapă a examenului de calificare în profesia de avocat (proba orală); eliberarea copieii certificate de pe lucrarea scrisă din 28 mai 2019 și a fișelor de examinare a membrilor Comisiei cu calificativul acordat; eliberarea răspunsurilor corecte la spețe; eliberarea baremului/regulamentului Comisiei de licențiere a profesiei de avocat privind aprecierea lucrărilor scrise a candidaților la proba scrisă.

La depunerea contestației a fost informată că examinarea va avea loc la 4 iunie 2019, ora 9.30. Astfel, s-a prezentat la sediul UAM pentru a participa la ședința Comisiei de licențiere, dar Comisia nu și-a început lucrările la ora fixată, iar contestațiile nu au fost examinate după ordinea înregistrării lor.

În cadrul ședinței a susținut contestația, a argumentat de ce actele procesuale întocmite sunt corecte și în conformitate cu prevederile legale, însă nu i-au fost explicate care sunt criteriile de verificare a lucrării scrise și de ce nu a susținut proba scrisă. Mai mult ca atât, membri Comisiei nu i-au comunicat câte calificative a acumulat lucrarea sa. Pe parcursul examinării contestației a fost clar că niciun membru din cei prezenți nu au citit contestația înaintată, inclusiv lucrarea sa.

La fel, a declarat că în cadrul ședinței nu au participat toți 11 membri ai Comisiei, care au fost prezenți la evaluarea lucrării scrise din 31 mai 2019, având în vedere că fiecare membru al Comisiei urma să reevalueze lucrarea și să-și argumenteze calificativul acordat, pe când, pe lucrare nu este nici o mențiune despre calificativul acordat și membrul care l-a acordat.

De asemenea, a indicat că nu i-au fost prezentate fișele de evaluare a lucrării, în timp ce conform legislației aceste informații nu au caracter confidențial.

Reclamanta a arătat că hotărârea din 4 iunie 2019, nu este motivată, fiind una superficială. Comisia nu s-a expus asupra tuturor solicitărilor înaintate și nu și-a motivat decizia privind respingerea contestației ca neîntemeiate.

A relatat că lucrarea sa demonstrează că deține un nivel suficient de cunoaștere a abilităților practice de expunere și aplicare a cunoștințelor teoretice în materie de drept, iar contestația a motivat-o cu referire la fiecare act procesual care urma să-1 întocmească.

Astfel, în pct. 1 din contestație, cu referire la speța „Drept Civil și Procesual Civil” a invocat de ce actul elaborat corespunde rigorilor legislației civile și procesual civile, reieșind din condițiile speței. După analiza speței propuse a considerat că urmează să întocmească o cerere privind constatarea faptului acceptării succesiunii, speța fiind una corectă, deoarece aceeași soluție a fost oferită de instanțele de judecată.

În asemenea circumstanțe, a menționat că actul procedural întocmit este în corespundere cu adevărata hotărâre judecătorească. În plus fiecare avocat are disponibilitatea de a alege cea mai bună soluție pentru client, pe care o consideră necesară din punct de vedere atât a stării de fapt, cât și a prevederilor legale.

A mai specificat că în pct.2 din contestație, a menționat asupra faptului că conform cerințelor speței s-a solicitat formularea unei cereri de apel motivată, iar în acest sens, a respectat rigorile art. 365 Cod de procedură civilă, indicând condițiile

de formă și conținut, precum și temeiurile casării hotărârii. În motivarea actului procedural a demonstrat posedarea normelor referitoare la faptul că instanța de fond nu a ținut cont de principiul interesului superior al copilului și de informația eliberată de Biroul National de Statistică, elemente care sunt evidențiate la pct.4-5 din hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.4 din 15 aprilie 2013.

Cu referire la speța „Drept Penal și Procesual Penal” a indicat că actul procedural întocmit a fost unul ce este conform cerințelor sarcinii, speței propuse și solicitării exprese de a întocmi dezbateri judiciare unde a oferit cea mai bună soluție pentru client. Actul solicitat nu are o formă prestabilită de către legiuitor, de aceea la întocmirea acestuia a indicat cui îi este adresat actul, părțile, denumirea actului, circumstanțele de fapt, analiza acestora prin prisma prevederilor legale, iar în final a propus soluția cea mai favorabilă care se desprinde din materialele dosarului penal.

În motivarea acestui act procedural a demonstrat posedarea normelor referitoare la probele în procesul penal, în argumentarea faptului că prin probele prezentate de partea acuzării nu se demonstrează vinovăția clientului, precum și săvârșirea faptei incriminate acestuia, indicând că este inadmisibilă anexarea copiilor de pe documente, ținând cont de faptul că Curtea Europeană s-a pronunțat în favoarea descurajării unei asemenea practici. Totodată, a făcut referire și la faptul că notițele nu pot servi ca probă în procesul penal atât timp cât din conținutul acestora nu se constată de la ce persoană provin, cui îi aparțin, pe acestea nefiind aplicate careva ștampile sau semnături, chestiunile pe care trebuie să le soluționeze instanța de judecată la adoptarea sentinței, identificând corect ce circumstanțe nu au fost demonstrate de acuzare prin probele administrate și tipul sentinței care urmează a fi emisă de instanță, identificând corect soluția cea mai favorabilă reieșind din lipsa probelor care ar demonstra vinovăția învinuitului, precum și declarațiile depuse de cele două persoane în favoarea acestuia.

Reclamanta a mai enunțat că spețele de la examenul de calificare în profesia de avocat din 28 mai 2019 conțin foarte multe greșeli care consumă din timpul candidatului. Aceste elemente demonstrează superficialitatea și atitudinea neglijentă cu care se organizează examenul, constatându-se astfel suplimentar că procedura este una defectuoasă.

A susținut că membrii Comisiei de licențiere trebuie să pregătească cu maximă diligență și profesionalism spețele și să evalueze de aceeași manieră și lucrările candidaților, pe când la caz, listele subiectelor puse la dispoziția candidaților nu sunt actualizate și conțin subiecte care nu se mai regăsesc de mult timp în legislația actuală.

A atenționat că fiecare candidat care dorește să facă parte din profesia de avocat, emite în exercițiul libertății sale de exprimare, în cadrul examenului de admitere în profesie, judecăți de valoare cu care membrii Comisiei de examinare pot să nu fie de acord. Din această cauză, ei pot să nu-i acorde un punctaj care să-i asigure statutul de participant admis. Regula generală pentru oricare concurs este aprecierea competenței și a meritului, însă mai întâi de toate regula este respectarea de către membrii comisiei a principiului previzibilității. Modalitatea petrecerii concursului, precum și sarcinile puse candidaților trebuie să fie previzibile, modalitatea de testare trebuie să fie prestabilită, iar sarcina pusă trebuie să aibă o

singură soluție, candidații având dreptul să cunoască procentajul de îndeplinire corectă a sarcinilor și a fiecărui subiect în parte.

Toate aceste acțiuni ale Comisiei plasează candidații într-o situație de incertitudine și imprevizibilitate, Comisia obținând astfel o marjă de manipulare exagerată, fapt care pune în pericol aprecierea obiectivă, echidistantă și corectă a capacităților profesionale ale candidaților. În continuare, a susținut că adevăratele competențe, candidații le obțin în timpul stagiului profesional în avocatură unde întocmesc diverse acte procedurale, pledează în fața instanțelor de judecată, reprezintă clienții în fața autorităților, oferă consultații, întocmesc opinii juridice, examenul de calificare reprezentând doar o formalitate, iar aprecierea candidaților este foarte subiectivă.

A subliniat că potrivit Raportului de activitate în perioada stagiului profesional în avocatură, a avut în gestiune 43 de cauze, care au cuprins mai multe domenii: dreptul familiei, muncii, insolvabilitate, privatizare, succesiune, contracte, procedura de executare, drept penal și procesual penal, încasarea onorariului avocatului, adopție internațională și aspectele civile ale răpirii internaționale de copii. Zilnic activitatea sa a constat în acordarea consultațiilor juridice, elaborarea contractelor, pledarea în fața instanțelor de fond și apel, reprezentarea clienților în fața autorităților publice și întocmirea actelor procesuale și a cererilor la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Această activitate a fost îmbinată și cu participarea la cursuri de instruire pentru avocați.

A afirmat că prin respingerea candidaturii sale drept urmare a evaluării probei scrise prin hotărârea din 31 mai 2019 și ulterior prin hotărârea din 4 iunie 2019, Comisia de licențiere i-a încălcat dreptul la viață profesională, garantat de art.8 CEDO.

De asemenea, a relatat că obstacolele nelegitime create de Comisia de licențiere față de accesarea în profesia dorită îi încalcă dreptul fundamental la muncă și la viață profesională. Comisia nu a motivat în niciun mod refuzul de admitere a contestației, astfel până în prezent nefiind cunoscute motivele respingerii.

În argumentarea prejudiciului moral, a menționat că prin neadmiterea în profesia de avocat a trăit o stare de dezamăgire, frustrare, neîncredere, a fost lipsită de posibilitatea de a exercita profesia de avocat, având o speranță legitimă că în urma unei asemenea pregătiri cu siguranță va trece examenul de calificare. Pregătirea pentru acest examen a început cu mult timp înainte. A avut o atitudine foarte responsabilă pentru acest examen și ziua a programat-o astfel încât să dedice ore pentru pregătire.

Având în vedere că prin hotărârile Comisiei din 31 mai 2019 și 4 iunie 2019, nu a fost admisă în profesia de avocat, a considerat că urmează să-i fie încasat prejudiciul material sub formă de venit ratat, calculat după formula că în medie o persoană lucrează 40 de ore pe săptămână, iar conform pct.5 al Recomandării UAM din 30 martie 2012, onorariul minim recomandat pentru un avocat per oră constituie 50 Euro. Respectiv, reieșind din această formulă, venitul ratat pe toată perioada pentru care a fost lipsită, constituie cuantumul de 50 000 lei.

A solicitat:

- anularea hotărârii Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 31 mai 2019 cu privire la aprobarea rezultatelor primei etape a examenului de calificare în

profesia de avocat, proba scrisă, organizat la 28 mai 2019 în partea ce ține de respingerea candidatului Irina Șeghera;

- anularea hotărârii Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 4 iunie 2019 în partea ce ține de respingerea solicitărilor enumerate în pct.2 privind eliberarea fișelor de examinare ale membrilor Comisiei cu calificativul acordat, eliberarea răspunsurilor la spețe, eliberarea baremului/regulamentului Comisiei de licențiere a profesiei de avocat privind aprecierea lucrărilor scrise a candidatului la proba scrisă și privind respingerea ca neîntemeiată a contestației Irinei Șeghera, nr. 1015/19 din 3 iunie 2019;

- obligarea Comisiei de licențiere să prezinte fișele de examinare ale membrilor Comisiei cu calificativul acordat lucrării scrise a candidatului Irina Șeghera;

- obligarea Comisiei de licențiere să prezinte răspunsurile corecte la spețe;

- obligarea Comisiei de licențiere să prezinte baremul/regulamentul Comisiei de licențiere a profesiei de avocat privind aprecierea lucrărilor scrise a candidaților la proba scrisă;

- obligarea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat să prezinte dosarul personal al candidatului;

- constatarea încălcărilor de procedură comise de către Comisia de licențiere a profesiei de avocat la proba scrisă din 28 mai 2019;

- constatarea nulității prevederilor art. 27 alin. (12) lit. a) și b) din Statutul profesiei de avocat nr.302 din 8 aprilie 2011;

- constatarea încălcării dreptului la muncă, la viața privată și dreptului de proprietate;

- restabilirea dreptului încălcat prin admiterea în profesia de avocat și obligarea Ministerului Justiției al Republicii Moldova de a elibera licența de exercitare a profesiei de avocat;

- repararea prejudiciului material și moral.

Prin hotărârea din 18 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cererea de chemare în judecată a Irinei Șeghera, a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 20 decembrie 2020 Irina Șeghera a depus apel împotriva hotărârii din 18 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Prin decizia din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul depus de Irina Șeghera, a fost casată parțial hotărârea din 18 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, și în partea casată a fost emisă o nouă decizie prin care a fost declarată inadmisibilă acțiunea Irinei Șeghera împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisiei de Licențiere a Profesiei de Avocat, persoană terță Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat. În rest, hotărârea din 18 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost menținută.

La 1 iunie 2020 Irina Șeghera a depus recurs împotriva deciziei din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău.

La 4 august 2020 Irina Șeghera a depus motivarea recursului.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, considerându-le neîntemeiate și ilegale prin faptul că au fost emise cu încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material, iar aprecierea probelor a fost arbitrară.

Recurenta a reiterat caracterul ilegal al actelor judecătorești de dispoziție prin prisma aspectelor de fapt și de drept menționate în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel.

A declarat că hotărârile Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, emise în privința sa, sunt nemotivate, fapt ce contravine art. 6 CtEDO.

A specificat că din moment ce hotărârile Comisiei de licențiere a profesiei de avocat nu sunt motivate, instanța de judecată nu putea să verifice care au fost argumentele ce au determinat pârâtul să nu admită candidatul în profesia de avocat și astfel, rezultă că aceste hotărâri sunt nerezonabile.

La fel, a relatat că intimatul a admis încălcări de procedură la etapa organizării examenului, iar instanțele de judecată nu au apreciat acest fapt.

A mai susținut că intimatul nu a prezentat probele reclamate, iar în lipsa acestora instanța de judecată nu putea să concluzioneze precum că hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, este rezonabilă.

În ceea ce privește decizia instanței de apel în partea în care s-a dispus declararea acțiunii cu privire la repararea prejudiciului material și moral, ca inadmisibilă, a indicat că norma art. 60 alin. (3) Cod administrativ, la care a făcut referire instanța, nu este aplicabilă speței, la caz, devenind incidente prevederile din Codul civil modernizat (art. 1998, 2006, 2036, 2037).

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

În conformitate cu art. 244 alin.(1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic, iar conform alin. (2) al aceluiași articol, motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 20 mai 2020. Astfel, recursul nemotivat depus la 1 iunie 2020, este în termen.

Totodată, actele cauzei atestă că decizia instanței de apel a fost notificată recurentei prin poșta electronică în data de 18 iulie 2020 (f.d. 184). Prin urmare, motivarea recursului a fost prezentată la 4 august 2020, în termen.

La 5 august 2020, în adresa intimaților a fost expediată copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței. Deși, intimații au recepționat recursul, fapt ce se confirmă prin avizele de recepție a scrisorilor recomandate, nu și-au valorificat dreptul procedural de depunere a referinței (f.d.197-199).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, examinând admisibilitatea recursului, l-a numit pentru judecare în completul din 5 judecători.

În conformitate cu prevederile art. 247 Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, și a restitui cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Conform art. 194 alin. (2) Cod administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

În corespundere cu art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Așa după cum rezultă din materialele dosarului, prin hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 24 mai 2019, Irina Șeghera a fost admisă la examenul de calificare în profesia de avocat.

Tot din actele cauzei se constată că prin hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 31 mai 2019, au fost aprobate rezultatele primei etape a examenului de calificare în profesia de avocat (proba scrisă), organizat la 28 mai 2019, din care reiese că Irina Șeghera nu a susținut prima etapă a examenului (proba scrisă), iar candidatura acesteia se regăsește în lista persoanelor respinse pentru etapa a doua a examenului (proba orală).

Ca urmare, prin contestația nr. 1015/19 din 3 iunie 2019, Irina Șeghera a solicitat Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, anularea hotărârii Comisiei de licențiere a profesiei de avocat adoptate la 31 mai 2019 cu privire la aprobarea rezultatelor primei etape a examenului de calificare în profesia de avocat (proba scrisă) organizat la 28 mai 2019, în partea ce ține de respingerea candidaturii sale, cu promovarea pentru a doua etapă a examenului de calificare în profesia de avocat (proba orală); eliberarea copieii certificate de pe lucrarea scrisă din 28 mai 2019 și a fișelor de examinare ale membrilor Comisiei cu calificativul acordat; eliberarea răspunsurilor corecte la spețe; eliberarea baremului/regulamentului Comisiei de licențiere a profesiei de avocat privind aprecierea lucrărilor scrise a candidaților la proba scrisă.

Prin hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 4 iunie 2019, s-a admis solicitarea Irinei Șeghera privind eliberarea copieii certificate a lucrării, iar în rest s-au respins solicitările privind eliberarea fișelor de examinare a membrilor Comisiei cu calificativul acordat, eliberarea răspunsurilor corecte la spețe și eliberarea baremului /regulamentului Comisiei de licențiere a profesiei de avocat privind aprecierea lucrărilor scrise a candidaților la proba scrisă.

Actele cauzei atestă că, la 24 iunie 2019 Irina Șeghera a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani prezenta cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat:

- anularea hotărârii Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 31 mai 2019 cu privire la aprobarea rezultatelor primei etape a examenului de calificare în profesia de avocat, proba scrisă, organizat la 28 mai 2019 în partea ce ține de respingerea candidatului Irina Șeghera;

- anularea hotărârii Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 4 iunie 2019 în partea ce ține de respingerea solicitărilor enumerate în pct.2 privind eliberarea fișelor de examinare ale membrilor Comisiei cu calificativul acordat, eliberarea răspunsurilor la spețe, eliberarea baremului/regulamentului Comisiei de licențiere a profesiei de avocat privind aprecierea lucrărilor scrise a candidatului la proba scrisă și privind respingerea ca neîntemeiată a contestației Irinei Șeghera, nr. 1015/19 din 3 iunie 2019;

- obligarea Comisiei de licențiere să prezinte fișele de examinare ale membrilor Comisiei cu calificativul acordat lucrării scrise a candidatului Irina Șeghera;

- obligarea Comisiei de licențiere să prezinte răspunsurile corecte la spețe;

- obligarea Comisiei de licențiere să prezinte baremul/regulamentul Comisiei de licențiere a profesiei de avocat privind aprecierea lucrărilor scrise a candidaților la proba scrisă;

- obligarea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat să prezinte dosarul personal al candidatului;

- constatarea încălcărilor de procedură comise de către Comisia de licențiere a profesiei de avocat la proba scrisă din 28 mai 2019;

- constatarea nulității prevederilor art. 27 alin. (12) lit. a) și b) din Statutul profesiei de avocat nr.302 din 8 aprilie 2011;

- constatarea încălcării dreptului la muncă, la viața privată și dreptului de proprietate;

- restabilirea dreptului încălcat prin admiterea în profesia de avocat și obligarea Ministerului Justiției al Republicii Moldova de a elibera licența de exercitare a profesiei de avocat;

- repararea prejudiciului material și moral.

Judecând cauza în ordinea contenciosului administrativ, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani prin hotărârea din 18 decembrie 2019 a conchis asupra netemeinicii acțiunii, respingând-o ca neîntemeiată.

Fiind contestată cu apel hotărârea primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău, a ajuns la concluzia de a casa hotărârea în partea pretențiilor cu privire la repararea prejudiciului material și moral, și în această parte a emis o nouă decizie prin care a declarat inadmisibilă acțiunea Irinei Șeghera împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisiei de Licențiere a Profesiei de Avocat, persoană terță Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat, menținând în rest hotărârea contestată cu apel.

Curtea de Apel Chișinău cu trimitere la prevederile legale ce guvernează raportul juridic litigios, a conchis că Comisia de licențiere a profesiei de avocat, nu a admis încălcări de organizare a examenului la care a participat candidatul la funcția de avocat, Irina Șeghera, iar ultima nu a demonstrat că hotărârea Comisiei, este nerezonabilă, neregăsindu-se motive pentru anularea acesteia. Prin urmare, instanța de apel a reținut că hotărârea primei instanțe în această privință este legală și întemeiată.

Totodată, Curtea de Apel Chișinău cu referire la pretențiile privind repararea prejudiciului material și moral, a reținut netemeinicia soluției adoptate de instanța de fond, menționând că prevederile Codului administrativ, reglementează expres obligativitatea părții de a respecta procedura prealabilă în cazul solicitării reparării prejudiciului, condiție care la caz nu a fost îndeplinită.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia Curții de Apel Chișinău, a fost emisă cu încălcarea normelor de drept ce reglementează competența jurisdicțională pentru acțiunea în contencios administrativ, motiv din care actul judecătoresc de dispoziție contestat, nu poate fi menținut ca legal și întemeiat.

Astfel, în condițiile art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

În acord cu art. 39 alin. (1) și (2) Cod administrativ, controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

La rândul său, art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, stipulează că orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

O acțiune în contencios administrativ în corespundere cu art. 206 alin. (1) din Codul administrativ, poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); c) impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare); d) constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ).

În conformitate cu art. 12 Cod administrativ, un act administrativ normativ este actul juridic subordonat legii adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică în baza prevederilor constituționale sau legale, care nu se supune controlului constituționalității și stabilește reguli de aplicare obligatorii pentru un număr nedeterminat de situații identice.

Iar conform dispozițiilor art. 191 alin. (2) din Codul administrativ, curțile de apel soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva actelor administrative normative, care nu se supun controlului de constituționalitate.

În speță, reieșind din solicitările înaintate în cererea de chemare în judecată, instanța de recurs menționează că Irina Șeghera a formulat cerințe asimilate unei acțiuni în contestare, obligare și constatare.

Totodată, din cererea de chemare în judecată rezultă că Irina Șeghera a promovat în justiție o acțiune de control normativ, solicitând constatarea nulității

prevederilor art. 27 alin. (12) lit. a) și b) al Statutului profesiei de avocat nr.302 din 8 aprilie 2011.

Completul reține că în esență, scopul acțiunii în control normativ, constă în anularea unui act administrativ normativ care prin acțiunea sa aduce o atingere unui drept subiectiv concret recunoscut de lege unei anumite persoane.

Potrivit art. 20 alin. (1), (3) și (4) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260-XV din 19 iulie 2002, pentru a fi admis în profesie, avocatul stagiar susține examenul de calificare în fața Comisiei de licențiere a profesiei de avocat. Modul de organizare a examenului de calificare se stabilește în statutul profesiei de avocat. Rezultatele examenelor de calificare sunt aprobate prin hotărâre a Comisiei de licențiere a profesiei de avocat.

În corespundere cu art. 43 alin. (2) – (3) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260-XV din 19 iulie 2002, Concursul pentru alegerea membrilor Comisiei de licențiere a profesiei de avocat se organizează de către o comisie specială, numită în acest sens de Consiliul Uniunii Avocaților. Modul de organizare a concursului se stabilește în statutul profesiei de avocat. Comisia de licențiere a profesiei de avocat: adoptă hotărâri privind admiterea la examene; organizează examenele de admitere la stagiul și de calificare; aprobă rezultatele examenelor de admitere la stagiul și adoptă hotărâri privind admiterea la stagiul profesional; aprobă rezultatele examenelor de calificare și adoptă hotărâri privind admiterea în profesie.

Alineatul (4) al articolului menționat, prevede că hotărârile Comisiei de licențiere a profesiei de avocat pot fi contestate în contencios administrativ în partea ce ține de procedura de organizare a examenelor. Calificativul acordat nu poate fi contestat. (Conform hotărârii Curții Constituționale nr.18 din 3 iulie 2018, textul „în partea ce ține de procedura de organizare a examenelor. Calificativul acordat nu poate fi contestat” din art. 43 alin.(4), a fost declarat neconstituțional).

Așadar, modul de organizare a examenului de calificare este prevăzut la art. 27 din Statutul profesiei de avocat, unde la alin. (12) și (13), se indică că examenul de calificare va consta din două etape: a) prima etapă – lucrarea scrisă; b) a doua etapă – proba orală.

La caz, reclamanta Irina Șeghera a pretins că prin această dispoziție normativă, i-au fost lezate drepturile sale recunoscute de lege, iar prin acțiunea depusă la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, de rând cu cerințele înaintate, a solicitat și efectuarea unui control normativ a prevederilor art. 27 alin. (12) lit. a) și b) al Statutului profesiei de avocat nr.302 din 8 aprilie 2011.

Or, reclamanta a criticat dispozițiile enunțate, susținând că instituirea a două probe (examene) este vădit ilegală și contravine art. 43 din Legea cu privire la avocatură nr. 1260-XV din 19 iulie 2002.

În acest sens, art. 198 alin. (2) Cod administrativ, prevede că dacă nu este competentă teritorial sau material, instanța de judecată transmite acțiunea în contencios administrativ instanței de judecată competente printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs.

Completul notează că, deși Codul administrativ la art. 191 alin. (2), prevede competența jurisdicțională a Curții de Apel Chișinău pentru soluționarea în primă instanță a acțiunilor în contencios administrativ împotriva actelor administrative normative, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani contrar normei enunțate, a reținut

prezenta cauză spre examinare, soluționând în fond acțiunea de control normativ, expunându-se asupra pretenției reclamantei în partea ce ține de constatarea nulității prevederilor art. 27 alin. (12) lit. a) și b) din Statutul profesiei de avocat nr.302 din 8 aprilie 2011, în sensul că argumentele invocate de către Irina Șegera se fundamentează pe o interpretare subiectivă și eronată a acestor prevederi legale.

La rândul său, Curtea de Apel Chișinău nu a înlăturat omisiunea admisă de către Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, reținând greșit spre soluționare cererea de apel, verificând legalitatea hotărârii prin prisma temeiului și obiectului acțiunii în raport cu legea materială care guvernează raportul juridic litigios, cu toate că de competența Curții de Apel Chișinău a fost de a verifica în primă instanță dacă dispoziția normativă contestată de reclamantă îi aduce atingere drepturilor sale.

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ decelează că prezenta cauză de contencios administrativ, reieșind din obiectul și pretențiile formulate, a fost examinată cu încălcarea competenței jurisdicționale, ceea ce duce la casarea inevitabilă a actului judecătoresc de dispoziție contestat.

În contextul dat, instanța de recurs prin prisma standardelor Curții Europene, notează că, nerespectarea de către o instanță a dispozițiilor de drept intern implică în principiu o încălcare a art. 6 § 1 din Convenție (DMD Group, A.S. împotriva Slovaciei, pct. 61).

În același timp, art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează ca prim aspect al procesului echitabil, înfăptuirea justiției de către „un tribunal investit de lege”, adică în primul rând, având competență clar stabilită de legea națională. De aceea, normele de competență jurisdicțională sunt de strictă interpretare, iar orice interpretare extensivă sau restrictivă trebuie calificată ca abuz de drept.

Din considerentele arătate și având în vedere faptul că s-a constatat încălcarea normelor de drept procedural și anume că actele de dispoziție judecătorești au fost pronunțate cu încălcarea competenței jurisdicționale, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, iar decizia din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 18 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, urmează a fi casate, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, pentru soluționarea acțiunii în contencios administrativ, ca primă instanță.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d), art. 248 alin. (2) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Irina Șegera.

Se casează decizia din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 18 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Irina Șegera împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisiei de licențiere a profesiei de

avocat, persoană terță Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ, constatarea încălcărilor, restabilirea dreptului încălcat și repararea prejudiciului material și moral, cu restituirea cauzei pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru